

Moordkuil

Irritaties, klachten en andere felle berichten over grote en kleine misstanden kunt u kwijt in deze rubriek.

Respect of ik schiet

Russ Baijens

advocaat te Oude Willem

Mijn beroep, strafrechtadvocaat, is een oud beroep, waaromheen nogal wat ritueel is gegroeid: toga, breedsprakigheid (of juist niet), glamour (of terughoudendheid). Elk element wekt zowel verwachtingen als dat het afkeer oproept. Eentonig is het nooit, eenvormig evenmin.

De advocaat die niet wenst op te staan voor een rechter, 'om hem moverende redenen' zoals dat zo mooi heet in ons vak, is nieuws geworden. De Rechtbank Rotterdam heeft besloten hem het blijven zitten niet aan te rekenen. Woedende commentaren spreken van gebrek aan respect.

De kritiek slaat rechtstreeks op de beslissing van de Rechtbank Rotterdam, het is kritiek op een rechterlijke beslissing. De rechter heeft gesproken, en dat is voor iedere burger de wet. Wij leven in een land waar de rechter onafhankelijk is. En dat moet vooral zo blijven. Het is een fundamenteel gebrek aan respect jegens de rechterlijke macht om de rechterlijke beslissing zo heftig te bekritisieren, en vooral: om pogingen in het werk te stellen die uitspraak terug te draaien. De rechter heeft gesproken, en wie het er niet mee eens is, kan in hoger beroep. Dat is de machtenscheiding.

Als de politiek het niet eens is met de rechterlijke uitspraak, moet de politiek maar een wet aannemen. Zo werkt onze democratie.

De minister roept: dat moet anders, hij moet opstaan – dat vind ik een potsierlijke vertoning. De minister, nota bene minister van Justitie, moest beter weten. Het is niet alleen potsierlijk, het is ook gevaarlijk. Als de minister zegt dat hij een rechterlijke uitspraak naast zich neerlegt, en het kennelijk via een achterdeur anders probeert, dan is dat kwalijk. Dat lijkt op een groot gemis aan aanvaarding van democratische beginselen.

Ik zeg niet dat de rechter onfeilbaar is. Rechters maken ook fouten. Toen de veroordeling in de Schiedammer Parkmoord faliekant fout bleek, hebben we niet met z'n allen de ten onrechte veroordeelde uit de kerker gesleept, we hebben de juiste procedures gevolgd, met een rechterlijke uitspraak aan het eind van de rit. Zo doen we dat in een beschaafd land. En wie hebben voor die herziening hard gewerkt, gepleit en geschreven? Juist, de advocaten, rechtsgeleerden en wetenschappers.

Deze advocaat heeft zijn argumenten aan de rechters voorgelegd en hij heeft hen overtuigd. Het is een principiële man, begrijp ik. Hij liep een baan mis, doordat hij weigerde anderen een hand te geven. Het gemis van die inkomsten had hij er voor over. Dat roept respect

op. Je hoeft het niet met hem eens te zijn, maar je moet toegeven, hij is wel consequent. Ik vind dat moedig.

En waar gaat het nu feitelijk om? Het niet-opstaan als de rechter binnenkomt, een gebaar van egards en welwillendheid, geen wet maar een gewoonte. Een gewoonte waarvan de oorsprong gevonden kan worden in lang vervlogen dagen, toen de koningen nog in eigen persoon rechtspraken. Ja, voor een koning ga je buigen en knipmessen, want die is machtig en die moet je een beetje paaieren. Ze spraken bovendien niet alleen recht, ze genazen ook, ze waren bekleed met bijzondere gaven en krachten. Dat was de overtuiging.

Mooie gewoonten, tijd om daar eens bij stil te staan. Maar om van de uiterlijke schijn een rel van respect en respectloosheid te maken, dat komt mij voor als sensatie en amusement. Het woord respect is al zozeer uitgehold, zo slechts geworden, dat ik het liever niet gebruik.

Ik blijf gewoon opstaan, om mij moverende redenen, en als een ander daar anders over denkt, dan heb ik daar geen last van. De meeste verdachten gaan trouwens staan als het zo uitkomt. Maar een verdachte die niet wenst op te staan, wordt in Nederland echt niet overeind geslagen, want zo belangrijk is het niet. Een advocaat zou je dus wel overeind willen slaan? Nee, toch?